

מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע | יו"ל ע"י מכון "מעדני אשר" - בית שמש

פרשת ויגש תשפ"ב | גליון תתע"ט (שנה י"ט)

האם מותר לאדם לקרוא לזקינו בשמו?

בפרשתן מ"ו א' ויזבח וזבחים לאלקי אביו יצחק.

איתא ברש"י ומקורו במדרש חייב אדם בכבוד אביו יותר מכבוד זקנו, לכן כתב הפסוק אלקי יצחק ולא כתב אלהי אברהם, משמע מדבריו דיש חיוב לכבוד זקנו רק החיוב לכבוד אביו הוא יותר.

וכן כתב ברמ"א יור"ד סימן ר"מ ס"ק כ"ד וז"ל יש אומרים דאין אדם חייב בכבוד זקנו כן כתב מהר"ק שורש מ"ד ואינו נראה לי אלא דחייב בכבוד אביו יותר מכבוד אבי אביו כמו דמשמע במדרש בפסוק ויזבח יעקב, וכן כתב הב"ח יור"ד סימן ר"מ דדברי המהר"ק שאין אדם חייב בכבוד זקנו הם נגד מדרש מפורש בפרשתן.

ובענין הסתיירה בשיטת רש"י שבמקום אחר מכות י"ב ע"א כתב דאין אדם חייב בכבוד זקינו, עיין בספר מעדני אשר פרשת ויגש תשס"ו שהארכתי לתרץ בכמה אופנים.

יש לחקור כיון שיש חיוב לנכד לכבוד את זקינו האם יש איסור לנכד לקרוא לזקינו בשמו כמו דקמ"ל יור"ד סימן ר"מ ס"ק ב' שאסור להזכיר את אביו בשמו או דילמא מותר להזכיר את זקינו בשמו דלגבי הך מילתא אינו חייב בכבוד זקנו.

מעדני אשר: נראה לפי מה דאיתא בש"ע יור"ד סימן ר"מ ס"ק ב' שהאיסור שלא לקרוא לאביו בשמו הוא מטעם מורא אב, ולא משום מצות כיבוד, א"כ יש לומר בפשטות דבזקינו זה לא שייך דאפילו לשיטות דחייב אדם בכבוד זקנו, ה"מ כבוד, אבל מורא לא מצאנו שחייב אדם במורא של זקינו.

מעדני אשר: ואפשר לדון דהרי הטעם שחייב אדם בכבודו זקינו, לכמה שיטות הוא משום דבני בנים, הרי הן כבנים, א"כ לפי טעם זה מיסתבר שיש איסור לנכד לקרוא לזקינו בשמו כמו שאסור לקרוא לאביו.

ושמחתי כמוצא שלל רב: דבש"ת דברי יציב אבן העזר סימן ק' כתב דלאבי אביו אפשר דשרי לקרואו בשמו, כי להמהר"ק אינו חייב כלל לכבודו, ועכ"פ יש לומר דמותר לקרוא בשמו, ובענין אם מותר לקרוא לאח הגדול בשמו, עיין בספר מעדני אשר פרשת יתרו תשס"ז.

מי שמקלל או מכה את זקינו האם חייב מיתה?

יש לחקור כיון שחייב אדם בכבוד זקנו האם מי שקילל את זקינו האם חייב מיתה כמו כשמקלל את אביו או דילמא לגבי זה אינו דומה זקינו לאביו.

הנה הרמב"ם הלכות ממרים פרק ה' הלכה ג' כתב המקלל אבי אביו ואבי אמו, הרי זה כמקלל אחד משאר הקהל ואינו חייב מיתה.

וכתב הכסף משנה: דמקורו של הרמב"ם מהא דגרסינן בגמ' מכות י"ב ע"א דבבן בנו נעשה גואל הדם אם זקינו הרג, ופרש"י שאינו חייב בכבודו, לכן סובר הרמב"ם דה"ה לגבי קללה אם קילל את זקינו אינו חייב.

ובש"ת שאילת יעבץ חלק ב' סימן קכ"ט כתב דאין מכאן ראיה שאין אדם חייב בכבוד זקנו, שזה פשוט מאד מה שכתב הרמב"ם בזה, ואין צריך לראיה כלל, כי הוא דבר מוכרח מעצמו, דבכל התורה לא מצינו שיהא אבי האב בכלל אב, לענין שום עונש, שא"כ תהיה אשת אבי האב במיתה כאב, ודברי המדרש אינן אמורים אלא לענין הדור בעלמא.

ובאחרונים תמהו על הכסף משנה: איך יחלוק על המדרש בפרשתן המובא ברש"י דחייב אדם בכבוד זקנו, כך הקשה גופי הלכות פרק ב' כללי אות ב' כלל ע"א.

ועוד תמהו: דמקלל שאני דאיכא למימר בעלמא חייב אדם בכבוד זקנו, אבל במקלל דבכל אדם פטור ממיתה, לא מחייבין בזקנו מטעמא שהוא בכלל אביו, דשאני אביו שהוקש כבודו לכבוד המקום, וכי היכי דמברך ה' במיתה הכי נמי באב, אבל בזקנו לא שייך למימר הוקש, דשאני התם כדתלי טעמא בגמ' קידושין ל' וכן בד"ץ ששלשתן שותפים, דלא שייך בזקנו שהשיתוף חלף עבר, כך הקשה גופי הלכות פרק ב' - כללי אות ב' כלל ע"א.

ולגבי מכה אבי אביו: כתב במאירי סנהדרין פ"ה ע"מ א' שנכד מותר להיות הרופא של סבא שלו ולא חשיבן שמא יעשה לו חבורה, דבן הבן אע"פ שראוי לו לכבוד את זקנו, מ"מ אינו חייב אם הכה את זקינו, וכן כתב בש"ת תורה לשמה סימן רס"ה.

ובספר מעדני אשר פרשת ויגש תשס"ח כתבתי דלפי זה אפילו לשיטות הראשונים שכתבו שכן אסור לגלח את אביו שמא יעשה לו חבורה, מ"מ את זקינו מותר לגלח.

גליון זה נודב ע"י ידידינו

העומד לימינו בכל עת

הרב דניאל עפשטיין שליט"א

פלטבוש

לעילוי נשמת אביו

הרב משה יעקב בן ראובן ז"ל

נלב"ע ט' טבת תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י

העומד לימינ המערכת בעצה ובמעש מיום הקמתו

ידידינו הגאון רבי **מרדכי זלמן ראטה** שליט"א לונדון, גאב"ד ווידיטשקא לרגל שמחת נשואי בתו במז"ט

עב"ג החתן המופלג בתור"ש כמר **מרדכי ראנד** שליט"א מבחירי ישיבת מיר בנו של ידידינו הרב **שלמה שליט"א**

וחתן הגאון **שמואל עקיבא יפה שלזינר** שליט"א גאב"ד סטרסבורג שליט"א וברכת מזל טוב לאביו ידידינו

הרבני **ישראל אפרים פישל ראטה** שליט"א ירושלים

יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים להרבות תורה והוראה בישראל יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הרבני הנגיד הנכבד הרב **יהושע שמואל בלייער** שליט"א לונדון

לרגל שמחת נשואי נכדתו בת לבנו ידידינו

הגאון **חיים אהרן בלייער** שליט"א

גאב"ד חוקי חיים ומחשובי הפוסקים בזמננו ומחבר הגליון הנפלא חוקי חיים

עב"ג הבחור המופלג בתור"ש כמר **מרדכי הכהן שטערן** נ"ו מבחירי תלמידי ישיבת בריסק

בן ידידינו הרב **אברהם בנימין הכהן שטערן** שליט"א אב"י גולדרס גרין לונדון

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו

הגאון **חיים משה פראנק** שליט"א

ראש כולל זכרון אליעזר בירושלים

בביהמ"ד מנדנות אליהו

לרגל שמחת אירוסיו בתו במז"ט

עב"ג הבה"ח המופלג בתור"ש

כמר **יצחק נ"ו** מבחירי ישיבת בריסק

בנו של ידידינו הגאון **אברהם שליט"א**

ר"מ בישיבת קרלין טטולין

וברכת מזל טוב לסבא

ידידינו הרבני הנגיד הנכבד

הרב **יהושע שמואל בלייער** שליט"א לונדון

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

ויצליח בכל אשר יפנה

אדם שגנב כסף מגוי ואין לו לשלם האם מוכרים אותו לעבד?
בפרשתן מ"ד י"ח ויגש אליו יהודה.

איאת במדרש רבה בפרשתן פרשת צ"ג אמר רבי סימון שיהודה אמר ליוסף בנימוסות שלנו כתיב שמות כ"ב ואם אין לו ונמכר בגניבתו, וזה יש לו לשלם, ובאחרונים הקשו מה מעניין גוי מה שכתבו בתורה, עיין חתם סופר, וכן בתפארת יהונתן ובעוד הרבה אחרונים.

הנה מדברי המדרש הנ"ל אפשר ללמוד שאף כשגונב מגוי אם אין לו לשלם צריך לימכר, שהרי יהודה לא ידע שזה יוסף וחשב שהמלך גוי אפילו הכי יש את הדין של ואם אין לו ונמכר, עיין בספר נחלקת יעקב והיושע שהעיר מה יעשו הפוסקים דלקמן עם ראייה זו.

מעדני אשר: אבל דבר זה אינו ברור בפוסקים דהרמב"ם הלכות גניבה פרק ג' הלכה י"ג כתב גנב את הגוי או את ההקדש אינו נמכר על הקרן אלא הרי זה עליו חוב עד שיעשיר.

ובמנחת חינוך מצוה מ"ב כתב על זה, דהמגיד משנה לא כתב היכן מקורו של הרמב"ם, ודן המנחת חינוך מהיכן המקור של דברי הרמב"ם עיי"ש מה שכתב.

ומביא שמצא שהאור החיים פרשת משפטים פרק כ"ב כתב וז"ל וראיתי לדייק מכאן שאם גנב מעובד כוכבים ומזלות אין בו דין ואם אין לו ונמכר בגניבתו שאמר בסמוך, ממה שאמר סמוך לונמכר בגניבתו אם המצא תמצא וגוי' שנים ישלם ואמר הכתוב בדין תשלומי כפל לרעהו ולא לעובד כוכבים ומזלות כמו שדרשו ז"ל הא למדת כי דין ונמכר בגניבתו האמור בענין אין הכתוב מדבר אלא בגנב מישראל ולא מעובד כוכבים ומזלות ולא מהקדש, והם דברי רמב"ם בפ"ג מהלכות גניבה שכתב גנב את הגוי או את ההקדש אינו נמכר על הקרן, ולא מצאו לו שם טעם והנה הוא.

ובמנחת סולת מצוה מ"ב תמה על האור החיים וז"ל ולדעתי אינו כן, דאין בנו כח לדרוש דרשות מעצמנו.

וכן תמה: על הא שמדברי הרמב"ם משמע להדיא דאם גנב אצל נכרי מחיוב להשיב מדאורייתא, דאל"כ מה אשמעינן דאינו נמכר, ותובתא להנתיבות סימן שמ"ח, וליום תרועה ראש השנה כ"ז שכתבו שאם גנב מנכרי אין חיוב השבה, עיין ספר מעדני אשר פרשת ויקרא תשס"ח אריכות גדולה בזה.

והנה בפרשת דרכים דרך האתרים דרוש ראשון הקשה בשם מהר"ש יפה על המדרש מדוע חייבים כלל משום שגנבו את הגביע, הרי קימ"ל עירובין ס"ב ע"א בן נח נהרג אפילו על פחות משהו פרוטה, וא"כ לפני מתן תורה היה להם דין בן נח, א"כ מדוע צריכים כלל להימכר, ומזה מביא ראייה שלפני מתן תורה היה להם כבר דין ישראל, עיין רש"י ע"ז ג' ע"מ א' וכן תוס' הוריות ח' ע"ב שכתבו שהיה להם דין בן נח ויש אריכות גדולה בזה, ומתחת חוסר מקום אין להאריך.

האם יש חיוב לנכד לומר קדיש על סבא שלו?
יש לחקור האם יש חיוב לנכד לומר קדיש על זקינו כיון דחייב לכבדו או דילמא אין לו חיוב.

הנה בשו"ת מהרי"ק סימן ל' כתב נלע"ד דאפילו היינו אומרים שיש לומר קדיש בעבור זקנו או זקנתו דבני בנים הרי הם כבנים, מ"מ לא הוה כבנים ממש, ויש לו לבן ליטול יותר מבן הבן וזה דבר פשוט, וכל שכן דלפי הנלע"ד אין לבן הבן לומר קדיש בשביל זקנו יותר מאדם אחר, שהרי מצינו שאמירת הקדיש תלוי בחיוב הכבוד, שהרי אמרו הפוסקים ששני אחים נוטלים שני חלקים בקדיש משום שכל אחד חייב בכבוד אביו, ומאחר שהדבר תלוי בכבוד אביו, א"כ נראה שבן הבן שאין חייב בכבוד זקנו, שהרי לא מצינו בשום מקום שיתחייב אלא בכבוד האב והאם ואשת אביו בחייו ובעל אמו בחייה ואחיו הגדול, ומוכח להו מקראי כדאמרין בגמ' כתובות ק"ג ע"א או אשת אביו אפילו לאחר מיתת אביו למצוה בעלמא כדאיתא התם, אבל בן הבן בכבוד הזקן זה לא מצינו בשום מקום. וא"כ אין לו לומר יותר קדיש מאדם אחר אלא שנהגו כן.

והא דאמרין דבני בנים הרי הם כבנים: היינו דוקא לענין פריה ורביה דאהא קתני לה כדאיתא בבכורות אבל לא לענין אחר.

ותדע דכן הוא: שהרי בן הבן כשר להעיד לזקנו לדברי מר בר רב אשי ב"ב קכ"ח ואע"ג דלית הלכתא כותיה, מ"מ פשיטא שצריך הוא ליישב הברייתא יבמות ס"ב דבני בנים הרי הם כבנים, אלא ודאי לענין פריה ורביה דוקא איתמר, ומ"מ אמת הוא שנהגו שאפ"י איש נכרי שאין קרוב כלל אומר קדיש בשביל אחר ואפילו במקום שיש אומרים בשביל אב ואם אלא בחייה ומוכח להו מקראי מי שאומר בשביל אב ואם ותמיד עושים פשרה שיטול הנכרי שלישי או רביעי והשאר יטול בשביל אביו ואמו וכ"ש האומר בשביל זקנו שיטול גם הוא חלק אפילו במקום שיש אומר בשביל אב ואם.

ובשו"ת הרמ"א סימן ק"ח הביא את דברי המהרי"ק שכתב שלא מצינו שבן הבן חייב בכבוד אבי אביו ולכן הרחיק קצת בתחילה שבן הבן כאחר יחשב. ולא כן הוא עמדי, דהרי אמרו במדרש בראשית רבה סדר ויגש ויובח יעקב זבחים לאלהי אביו יצחק ולא לאלהי אבי אביו, שחייב אדם בכבוד אביו יותר מבכבוד אבי אביו, וכן כתב רש"י פרשת ויגש חזינן שכל חייב בכבודו של אבי אביו.

ומסיק הרמ"א: שאם האב או האמא מקפידים על בנה שלא יאמר קדיש בחייהם על הסבא, חייב לשמוע בקולם, כי יותר חייב בכבוד אביו ואמו מבכבוד אבי אביו.

ובשו"ת נודע ביהודה מהדורה תנינא אורח חיים סימן ח' כתב וז"ל ועל שטען זה שהמנהג שבן הבן אומר קדיש על זקנו, עליו להביא ראייה שע"פ ותיקין נהגו כן כי מנהג הדבר מצוי, וכה"ג אין לילך אחר המנהג אם לא נודע בודאי שכן נהגו, אבל בשביל פעם אחת או שתים שאירע כן, משום זה לא יקרא מנהג, דאמרין ב"ד טועין היו באותו שעה ולא יחשב מנהג קבוע אלא בדבר שהוא מעשים בכל יום דאי אפשר שיטעו בכל יום.

ובפתחי תשובה יורה דעה סימן שע"ז מביא בשם שו"ת תשובה מאהבה ח"א סי' קע"ח דבמקום שאין אבל על אב ואם ויש בן הבן שאומר קדיש על זקנו ויש אחד שאומר בשביל אחד מקרוביו או שהוא מושכר לומר קדיש בשביל אחד יקח בן הבן ב' חלקים ואחר חלק א'.

אדם שגנב ואין לו לשלם את הכפל האם מוכרים אותו לעבד?

הנה מדברי המדרש שיהודה אמר לו וזה יש לו לשלם, ולא אמר יש לו להחזיר, משמע דהנידון היה על הכפל, דהרי הגביע היה בעין.

יש להקשות: א"כ איך אמר דלכן אין צריך למכור אותו לעבד בגלל שיש לו, הרי על כפל אינו נמכר כלל כמו דמבואר בגמ' קדושין י"ח בגנבתו ולא בכפל, א"כ היה צריך לומר דעל כפל אינו נמכר כלל.

קושיא זו: הקשה כ"ק מרן האדמו"ר האמרי אמת מגור זצ"ל את כ"ק מרן הדברי יציב כשהיה ילד וביקש ממנו שיכתוב לו בכתב תשובה וכתב לו כמה תשובות בזה עיין ביציב פתגם בפרשתן.

יצא לאור הספר

דעת ישראל

על הלכות הנהגת הבוקר - ציצית

שו"ע סימנים א-כד

מאת הגאון רבי ישראל שוורץ שליט"א

רב ודומ"ץ קהילת צאנז ביתר
ודומ"ץ בעיה"ק ירושלים

בספר ר"ג סימנים הלכה למעשה ערובים לפי סדר השו"ע

בתחילת הספר קונטרס פתח דברי בדרך אגדה בעניני ציצית

בסוף הספר מפתח של מאות נושאים מהלכה המוסתפת לכל חלקי השו"ע

כמו בן ניתן להשיג ספר דעת ישראל על הלכות נדה סדר א - פסקי הלכות למעשה על כל הלכות נדה סדר ב - תנאים פסקי רבותש המבורר ונחשף מותר שות רעק"א, שות חתם סופר, שות כתב סופר, נהרות רעק"א על שו"ע, נהרות חת"ס על שו"ע, ועוד, בתוספת תעודות הארות, כרכים ג' וד' - שות ערובים לפי סדר השו"ע

ניתן להשיג בהנחות הספרים המוכרות

מין הגר"ש ואג"כ כתב:
"ג"ג כאחד הגדולים אב"א גמרא אב"א סברא, ומתברר הוא ת"ת גדול וזוכה לעשות פירות מותקים"

נהגתי מאד מדברך, ודברך הן בזכמה"

מין הגר"ש ז"א אייבאן כתב:
"נהגתי מאד מדברך, ודברך הן בזכמה"

קול המעדנים

אפשר כבר לשמוע חלק מהשיעורים שנאמרו בימי החנוכה

אברכי חסיד ויזינן מאנסי בית שמש

ארגון לב לחולה להורים לילדים חולי סרטן

מרכז שפר הורים לילדים עם מגבלות

ישיבה גדולה דובר שלום דחסידי בעלזא אשדוד

תלמוד תורה תולדות אברהם יצחק ירושלים

ישיבת ברסלב בית שמש

בראשות הגאון יעקב מאיר שכטר שליט"א

בפרשתן מ"ו ד' אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אהעלך גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך.

ובחזקוני כתב וז"ל ויוסף ישית ידו על עיניך מנהג הוא שהחיים עושים עם המתים שסוגרים את עיניהם סמוך אחר הפטירה, והיה מבטיחו שיוסף יהיה בפטירתו, ויעזור לו להוציאו ממצרים להוליכו אל המערה.

וכן כתב באבן עזרא דזה דבר שמנהג של החיים לעשות עם המתים.

וכן כתב בספר כלבו סימן ק"ד מת צריך שיעמוץ את עיניו, וסימן לדבר בראשית מ"ו ד' ויוסף ישית ידו על עיניך".

וכן כתב בברכי יוסף יורה דעה סימן ש"ב ס"ק ד' שמת מצוה שבנו יעמץ עיניו, ובמדבריו של הרשב"י ז"ל דף ר"ב ע"א על פסוק ויוסף ישית ידו האריכו בזה.

הנה איתא במשנה שבת קנ"א ע"ב אין מעצמין את המת בשבת, ולא בחול עם יציאת נפש, והמעצים עם יציאת הנפש, הרי זה שופך דמים, ובגמ' המעצמו עם יציאת הנפש, הרי זה שופך דמים, משל לנר שכבה והולכת, אדם מניח אצבעו עליה מיד כבתה, וכן נפסק בש"ע יורה דעה סימן של"ט ס"ק א'.

יש לחקור האם ממש כשופך דמים ואם היה על זה עדים והתראה נהרג או דילמא לא הויא רק איסורא מדרבנן.

הנה ביראים סימן קצ"ח כתב וז"ל אפילו גוסס דאמרין רוב גוססים למיתה, חייב ההרגו כדאמרין בגמ' סנהדרין ע"ח ע"א בגוסס בידי שמים כ"ע לא פליגי דחייב, והיינו דתנן בגמ' שבת קנ"א ע"ב המעמץ עיניו של מת עם יציאת נשמה הרי זה שופך דמים.

ובגליוני הש"ס שבת קנ"א ע"ב כתב דמדברי היראים משמע דהויא שופך דמים ממש, ואילו עשאו בעדים והתראה חייב מיתה.

וכן כתב בספר הון עשיר על משנה הנ"ל וז"ל מלשון זה נראה דאם יש עדים והתראה נהרג עליו כדין ההורג את הגוסס גמו שכתב הרמב"ם פרק ב' מהלכות רוצח שהרי לא תנן כשופך דמים אלא שופך דמשמע דמשמע שופך דמים וכדאמרין בגמ' משל לנר שכבה והולכת, אדם מניח אצבעו עליה מיד כבתה.

ובספר דרך פיקודך לא תעשה ל"ד ד' כתב אבל אינו חייב על זה אפילו עבר במזיד והתראה דלא גרע מהורג את הטריפה דפטור, ואין לך טריפה גדול מזה.

ובמנחת סולת מצוה ל"ד הקשה עליו: דהרי בגמ' סנהדרין ע"ח ע"א אמרין דההורג את הגוסס חייב, וכן הקשה עליו בתולדות שמואל מצוה ל"ד סימן ב' אות ב'.

ובשו"ת רדב"ז חלק ב' סימן תרצ"ה משמע נמי דלא חיוב דכתב הא דאמרין בגוסס כל המעמץ עיניו עם יציאת נשמה הרי זה שופך, אע"ג דאמרין רוב גוססין למיתה כיון דאכתי הוא חי לפנינו שמא הוא מן המעוט גוססים שחיים, משמע מדבריו שזה רק ספק ואין נהרגים על זה, כך מבא בגליוני הש"ס שבת קנ"א ע"ב ראיא מדבריו.

מעדני אשר: אבי הגאון המפורסם רבי חיים יעקב מנחם שוורץ שליט"א רב מרכז הרפואי צאנז דוומ"צ צאנז האריך בהאי ענייניא באריכות בקובץ עץ חיים צאנז חלק ד' ע"מ של"ז והרבה מראה מקומות לקחתי משם.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן
משיב כהלכה שינון וידעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משרוע ומשנה ברורה

א [חידה. היכן רמזו בפרשה שכל דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו?]
ב [חידה. היכן מפרשתנו יש ראייה לניסוד שבן י"ח לחופה, היינו בן י"ז ויום אחד.

ג [צ"ע האם היה ריבוי בני" קודם השעבוד. לכאורה קשה במה שנאמר בסוף פ' ויגש [מז, כו]: "וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גושן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד", דידוע שאמרו חז"ל [שמות רבה פ"א, א] שהריבוי התחיל רק כאשר החלו המצרים לשעבד את בני ישראל, כמו שנאמר [שמות א, יב] "וכאשר יענו אותך כן ירבה וכן יפרוץ", ומבואר במדרש [בראשית רבה פ"ג, א] שהשעבוד לא התחיל רק לאחר מיתת יעקב, וא"כ קשה מדוע נאמר "ויפרו וירבו מאד" עוד לפני מיתת יעקב?

ד [צ"ע כמה נדכות היו ליעקב אבינו. "בניו ובני בנותיו ובנות בניו וכל זרעו הביא איתו מצרימה" ונחלקו רש"י והרמב"ן, האם בנות בניו כולל את שרח ויובד, או רק את שרח. ויש לתמוה טובא, הרי העולם בדרך כלל מחציתו זכרים ומחציתו נקבות, ואין יתכן שעל חמישים ושש או חמישים ושבע בנים, תהיה רק בת אחת או שנים?]

עניני הלכות שבת

ה [לימוד תורה בליל שבת, חידה. דוד למד בליל שבת אחרי הסעודה, גמרא עם פירוש רש"י ותוספות עם אביו הרב ויזל אחרי חצי שעה שלמדו יחד, אמר לבנו שמותר לנו ללמוד את הגמרא אך אסור לנו ללמוד את פירוש רש"י ותוספות, מדוע?]

ו [שאלה - שעור תורה לציבור בין מנחה למעריב בשבת אחר הצהריים. בקהילת "חסד לאברהם" ביקשו הגבאים מרב הקהילה לקבוע, בשבת אחר הצהריים בין מנחה למעריב ו/או בזמן סעודה שלישית, שעור ובו ידרוש בדברי הלכה למעשה ובדברי מוסר וחיוזוק לציבור לקראת השבוע הבא על כולם לטובה. האם נכון לקבוע את השעור בזמן המבוקש?]

ז [שאלה - שבירת אותיות הכתובות על עוגה. משפ"י וייצר קיבלה לכבוד שבת, לרגל אירוסים בתם, עוגת טורט עגולה ועל גביה נכתב [לא נחקק בה] לרוחב כל העוגה מחומר שלא ממין העוגה: 'מזל טוב לאירוסים הבת'. כדי למנוע חתוך אותיות בשבת, תחכה הגב' וייצר את העוגה בערב שבת ל-16 משולשים אך לא הפרידה אותם זה מזה כדי שהאורחים בשבת יראו את הברכה הכתובה על העוגה. א. האם מותר בשבת להפריד את חלקי העוגה זה מזה כאשר הפרדה זו תגרום להפרדת חלקי האותיות וביטול הכתובה? ב. על חלק מהמשולשים של העוגה היו אותיות שלמות, האם מותר לאכול חלקים אלה עם כפית כאשר תוך כדי אכילה יחתכו האותיות ע"י הכפית?]

ח [שאלה. - סדר 'ויהי נועם' במוצאי שבת. מה הטעם שאומרים בכל מוצאי שבת 'ויהי נועם' ומה הדין כאשר חל יום טוב באמצע השבוע. מה התשובה?]

עניני שביעית

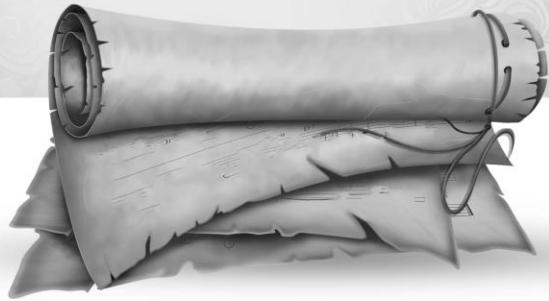
ט [עודף במזומן בחנות שמוכרת היתר מכירה. ל"ע האם מותר לקבל עודף במזומן בחנות מכולת שמוכרת גם פירות וירקות שנמכרו בהיתר מכירה ובעיקר מוכרת מוצרים אחרים והיינו דכיון דשביעית תופסת דמיה אז האם צריך לחשוש שכסף זה הוא דמי שביעית או דנימא דאזלינן בתר רוב המוצרים בחנות והם לא מהיתר מכירה]

י [המנהג בישושים החדשים לגבי פירות נכרי. הנה נחלקו להלכה רבני ירושלים עם החזו"א האין נקטינן להלכה האם יש לנהוג קדושה ביבול נכרי או לא, ובבני ברק כמדומה שהרוב הגדול נוהג כהחזו"א. והבי"ד בעיר מודיעין עילית סובר שיש שם בעיר מנהג כהחזו"א וכל הדרים בעיר חייבים בזה, ורבים וטובים אינם יודעים מהיכן הם קבעו שזה המנהג, איך יש לנהוג באמת ביישובים החדשים?]

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, ייקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בבוקר]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזרה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח שבט

מכתבים למערכת

האם בזוג שהולכים להתגרש נר שבת אינו עדיף לפני נר חנוכה

כיון שלא שייך שם הטעם של שלום בית כיון דיעומדים להתגרש

מה שחקרנום בהא דאיא בנמ' שכתב דר' אמו רבא, פשיטא לי נר ביתו ונר חנוכה, נר ביתו עדיף, משום שלום ביתו, דיש לחקור האם ביהו. עומדים להתגרש גם אומרים שנר שבת עדיף משום שלום ביתו או דילמא בכזה אופן לא ישיך לומר שלום ביתו.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א

נראה להעיר, דפשוט דבכל ענין נר שבת קודם, דפשיטא דמי שהוה רווח ואין לו אשה גם כן נר שבת קודם, כמו שפירש רש"י דמצטער כשיושב בחושך וזה שייך גם כשגר לבדו, והגם הדמאי' מפרש משום שלום ביתו מצד אשתו המצוה מסורה לה כמו שהבאתם בגליון, אבל ודאי מודה דאפילו מי שגר לבדו, גם כן יש להקדים נר שבת, וכן איתא בספר מעשה רוקח על הרמ"ם פרק ג' מהלכות שבת, דאפילו מי שגר לבדו, גם כן נר שבת קודם, וא"כ זוג שהולך להתגרש לא גרע ממי שגר כבר לבד דגם כן שייך שלום בית כמו שפירש רש"י ונר שבת קודם בכל ענין, ועוד דכתבו הספרים הקדושים דעצם מה שהאשה מדליקה נירות לכבוד שבת קודש זה גורם שלום בית וזה סגולה להרבות השלום בית, וא"כ אף שבעתם עצה הדלקת נר שבת יכול לגרום שלום בית יתגרשו, ואפשר דמהאי טעמא איתא בסדר הגט האי"ע סוף סי' קנ"ד ס"ק א' דיש נזהרים מלסדר להט בערב שבת וע"ש ב"ט' ובפתיח תשובה ובעור מקודש ואפשר דאם ידחה הגט לאתר שבת, אפשר על ידי שתדליק האשה נירות שבת יגרם שלום ביתו ויהא שלום ביתו כי הדלקת נר שבת היא סגולה לשלום בית.

בענין זוג שעומדים לפני גירושין האם אמרין אשתו כגופו

כתבתם ומדשתקו הפוסקים בזה, משמע דאמרין גם בזה אשתו כגופו, כי לעולם אין להתיישא משלום בית.

הרה"ג יצחק צבי לייבוויץ שליט"א מושב ספרח

נראה להעיר, מזה אדאיתא בגמ' כ"ב ב' ב' לגבי אשה שהיא מגורשת ואינה מגורשת, דמציאתה לעצמה, דטעמא מאי אמור ובגמ' מציאתה לבעלה משום שלום בית יהיה ביניהם איבה, הכא אית ליה איבה ואיבה. ויהיו כיון שכבר רצה לגרשה, אלא שאל ברור אם שגר באופן המועיל, כבר יש ביניהם איבה, וא"כ אית תועלת לתקן כקנות המנועות איבה, מביאר לכאורה שלא סמכנו על היסוד הנ"ל שאין להתיישא מלעשות שלום בית.

הגאון גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס "עני אגוד" ופרד"ס יוסף חזקיהו על המעדים

נראה להעיר, דבספרי גם אני אודך תשובות הרג"מ בא"י שליט"א חלק ד' עמוד ר' הבאתי גם בשם הגאון רבי יצחק זילברשינא שאין מושג של זוג פורדים בגלגל.

מדוע רק מצוות פרסום הנס של חנוכה יש מצוה לפרסם בחוץ ובמצה ומגילה אין המצוה לעשותם בחוץ

מה שהקשטתם בשם החתם סופר ועוד אחרונים, מאי שנא מצוות פרסום הנס של חנוכה שיש חיוב לפרסומה בחוץ, משא"כ שאר מצוות של פרסומי ניסא כגון אכילת מצה שאין חיוב לפרסומה בחוץ ולאכלו בחוץ, וכן קריאת המגילה אין חיוב לקראתה בחוץ, ותוצאתם בכמה אופנים.

הרה"ג שלמה שייך שליט"א קרית בעלזא בית שמש

נראה לתרץ, כיון שהיונים גזרו על עם ישראל שלא לקיים מצוות והיהודים היו מחביאים עצמם לקיים המצוות, לכן התקינו לעשות היפך היונים שעשים את זה בחוץ בפרהסיא שכולם יראו.

הרה"ג נחמן שמעון לנדסמן שליט"א קרית חסידים בית שמש

נראה לתרץ, דאפשר דכיון שהנס היה בנרות המנורה שבו יש (בגו המעריב) "עדות לכל באי עולם" שהשיכנה שורה בישראל, לכן עשו זכר הנס כמו כן בנרות ולא עשו לכל באי עולם - פרסומא ניסא לחוץ, עוד אפשר לפי שהיא מצוה אחרונה וסוף כל הניסים שירה היה בבית שני וכמו שהפליגו בספרים שהיה אחרת בהכנה הלוצוך שיכולה להתחוק בגלות, לכן מצוותה דיקא בהאי גירות מפנים לחוץ להאיר לנו הארה מפנים - זמן הבית, לחוץ השכח הגלות.

מדוע היונים טמאו את השמן ולא שפכו את השמן

מה שהקשטתם מדוע היונים טמאו את השמן ולא שפכו את השמן, ותוצאתם באופן נפלא.

הרה"ג יעקב ישראל מייזנער שליט"א גזנדה

נראה להעיר דהתוס' שכתב א"כ הסתפק אם כבר גזרו על הנכרים להיות כזבים, לפ"ז אפשר לומר שהיונים לא ידעו בכלל שהם טמאים אלא שהשטמואים ונעשו שהם נגעו בכל השמינים ונעשו טמאים. א"נ ונהג הרמב"ם הליכות חנה פ"א אמור "שמלכי" לכן עשו זכר גזירות של ישראל, ובטלו דתם ולא הניחו אותם לעסקו בתורה ובמצוות, ובכנסו להיכל הפסד פרוצו וטמאו הטהרות", משמע מזה מכל דבונם של היונים היו לבטל תורה ומצוות, ולא לעשות נזק או לגרום הפסד לישראל, ובשביל זה רק טמאו את השמינים כדי שלא יוכלו לקיים מצות הדלקת נרות בבית המקדש, ולא היה מעונינים לשפוך את השמן.

קטן שנעשה בר מצוה בחוץ ימי החנוכה האם יברך עוד הפעם שהחיינו א"פ שכבר בירך ביום הראשון

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים בקטן שנעשה בר מצוה בחוץ ימי החנוכה האם יברך עוד הפעם שהחיינו א"פ שכבר בירך ביום הראשון כיון שעשיתי מקבל חיוב חדש מההורה או דילמא אינו חייב לברך עוד הפעם שהחיינו כשבייך ביום הראשון אלא יש להסתפק האם עדיף שימתין לברך שהחיינו ביום שנעשה גדול.

הבה"ח שלום אהרן הלברשטאם נ"ו מבתי ישיבת טשנברג

נראה להעיר, דבדרכת שלמה אורח חיים סי' תתק"ב ב' נסתפק בקטן שהגדיל תור ימי חנוכה האם חייב בכלל בהדלקה דאפשר שאין חייב כלל בהדלקה.

איזה היתר היה לשבטים להרוג נפש מישראל וכי נחשדו השבטים על איסור רציחה החמורה

מה שהקשטתם בשם אחרונים על שכתוב בפרשת וישב ועתה לכו ונהרגוהו ונשלתוהו באחד הבורות, דיש להקשות איזה היתר היה לשבטים להרוג את יוסף שאף לפני מתן תורה נחשדו באיסור רציחה החמורה, ותוצאתם בכמה אופנים.

הרה"ג אברהם פריינד שליט"א כולל מצבי התורה צאנז בית שמש

נראה להעיר, דבדברי מהרי"א מביא בשם המדרש שביקשו להרוג את יוסף שראו ירבעם יצא ממנו ומחטיא את הרבים.

האם מי שגר לבדו במקום שאין יהודים האם אין לו חיוב של פרסומי ניסא של חנוכה

מה שהבאתם בשם הגארות משה א"ח ח"ד סי' ק"ה את ד' דהדר לבד ורק הוא וראה הנר לא נתקיים דין פרסומי ניסא אבל אינו לעיכובא בקיום המצוה.

הגאון משה יצחק פארהאנד שליט"א רב בית המדרש בית הלל וראש כוללים

נראה יש לרון לפי"ז דישנתה דינו בכה"ג בכמה דברים כגון הא דמבאר בסימן תרע"ח דנר חנוכה קודם לקידוש היום משום פרסומי ניסא, וכן הא דסימן תרע"א ס"א דשואל על הפתחים ומוכר כסותו ליקח שמן להדליקה, והוא ג"כ רק משום פרסומי ניסא דאית ביה וכמבאר בהג' ריק"א שם א' א', ובכה"ג דאין מי שרואה נירותיו דליכא פרסומי ניסא לא יתא קודם לקידוש היום ואינו חייב לשאלו על הפתחים (ובפרט דמנומ"א נראה דחולק ס"ל דליכא רואים פסור מהדלקה למיגר ובכ"ש בשה"צ ס"ט), ולפי מה שהביא כה"ה שליט"א מהמאירי דהאי שלום בית דקאמר דוחה פרסומי ניסא, היינו רק באשתו עמו (ורמב"ם סי' ע"ה) כתב דנר ביתו קודם משום שלום ביתו שהרי השם נמחק לעשות שלום בין איש לאשתו, ובסי' שלמי תורה חסכה סי' כ"ב כתב דא"ל כוונתו מהמאירי ע"ש) ממצא לדבריו מי שדר לבד וגם אין רואים הנרות, ליכא משום פרסומי ניסא ולאידך גיסא גם ליכא משום שלי' ביתו, ומ"מ י"ל דנר שבת קודם משום דתדיר.

הרה"ג דוד בנימין זוסמן שליט"א כולל בעלזא ירושלים

נראה להעיר, דבפסקי תשובות סימן תרע"א סי' ק"ה הביא את מחלוקת הפוסקים האם מי שדר בין הגוים יש את המצוה של פרסומי ניסא ובהערה 28 הוסיף הערה חשובה דאפשר שבימינו שמצוי במקומות נידחים יהודים הדרים או הבאים לרגל מסחרם בין הגוים נכון לנהוג להדליק בחוץ והיינו לנהוגים להדליק בחוץ, דאולי יראהו איהו יהודי ויתעורר לתשובה וכמפורסם כמה ועבודת בענין זה, ובימינו ברוב המקומות בעולם אין כלל סכנה להדליק ל"ח בין הגוים. אולם ס"ל נוהג בצאן יוסף (עמ' קס"ג) נראה מדבריו דלא שייך פרסומא ניסא בין הגוים וז"ל: וכתב אמא"ז ז"ל בני שיש לו חלון פתוח לרחוב ידליק בחלון ולי המנהיג נראה דוקא במקום שהיהודים יש להם רח' בפני עצמו עי"ל, ומשמע להדיא מדבריו דעיקר הפרסום הנס הוא דוקא ליהודים, ולכן ידליק רק אם יש רחוב של יהודים, אולם אכתי י"ל דכוונתו כמ"ש בלקט יוסף (עמ' קס"ג) שהטעם בכה"ג שלא להדליק ל"ח הגוים שמא תבוא מזה סכנה ואז היו נגאי למצוה ע"א"ש, וא"כ אפשר דלזה נכתבו בנהג בצאן יוסף, אך מ"מ אינו מוכרח. וכן מבאר בשו"ת משנה שכ"ה ח"ב סי' ה') שהביא מה שמתה בנימוקי אורח"י (פ' תענית) מדוע לא מדליקים נרות בפתח אלא בפנים הדרי' עתה אין שום סכנה וכחב שם במשנה שכ"ה דבע"כ שהדבר פשוט ואין צורך אירכות דברים נבדא"ל לתקן חו"ל לפרסא את הנס רק בינינו שמה לנו לפרסא את הנס לבין העמים ומה לנו ולהם ומה שהשווה כותב להדליק בפתח משום דאיכא נפק"מ בעיר שכולה או רובה יהודי ע"ש. ויעו"ש עוד במה שהארכתי ב"ז.

ועתה ראיתי עוד בגליון דבר תורה מירושלים שו"ת מהשיעור השבועי של הגר"א בנצל שליט"א רב ירושלים העתיקה, בגליון מס' 9 שנשאל האם בעיר שכולה גוים צריך להדליק נרות, והשיב, צריך להדליק למרות שאין פירסומא ניסא לגוים כיוון צריך להדליק אפילו בתוך ביתו וידליק סמוך לפתח דרך הוא דין נר חנוכה ועל פתחיו כל מגדים זה נר חנוכה לכל הגוים (פ' תענית סי' א') ע"כ תשובתו.

האם על נרות חנוכה שמדליקים בבית הכנסת אפשר הרואה לברך ברכת שעשה ניסים

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים האם על נרות חנוכה שמדליקים בבית הכנסת אפשר לברך ברכת הרואה או דילמא על נרות של בית הכנסת י"א אפשר לברך ברכת הרואה.

הרה"ג זלמן לייב הלברשטאם שליט"א

כולל מצבי התורה צאנז ירושלים נכדו של ק"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א בן לבנו ירדני רב קהילת צאנז טבריה נראה להעיר ג' הערות א' לפי מה שכתב הכל בו, וכן בארחת חיים, בטעם הדבר שתיקנו להדליק נר חנוכה בבית הכנסת מפני שיש אנשים שאין להם איפה להדליק לכן תיקנו להדליק בבית הכנסת, לפי הנ"ל בודאי שאפשר לברך על הרב ברכת הרואה, דכיון שמצוות הדלקה אפשר לצאת בהו בודאי ברכת הרואה מברכים, א' ע"פ מה שכתב בשבילי הזקק לדעתו אסור לעשות ברכה על הנרות של הבית הכנסת, כיון שבזמננו אין מי שאין לו נירות בביתו, א"כ לפי זה איך אסור לברך על נירות של בית הכנסת ברכת הרואה, ג' ע"פ מה שכתב זקני מרן הדברי יציי"ע בטעם המנהג ושו"ת שם מגובת על המדליק בבית הכנסת, כדי להראות שאין יוצאים ידי חובת ההדלקה ע"י נירות בית הכנסת, לפי זה גם י"א אפשר לצאת ידי חובה עם נירות בית הכנסת.

הרה"ג אברהם שולטי שליט"א מחבר הספרים "מערכי אש" על חוסן משפט וה"ש

נראה להעיר, דבחוון עובדיה חכמי סוד הכנסת והדלקת את נר ע"פ פ"ד כתב שהרואה נ"ח בבית הכנסת תוך חצי שעה, ואינו עתיד להדליק וגם לא מדליקים עליו בביתו, יברך שעשה ניסים וביום הא' גם שהחיינו.

א"ר עשה יעקב קנאה בין בניו וכי לא ידע מה שכל אבא ידע שאסור להראות אהבה לבן אחד יוצר מהשני

מה שהקשטתם בשם אחרונים על הא דכתוב וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנות פסים, דיש להקשות למה יעקב הטיל קנאה בין הבנים בהיותו אהב את יוסף מכל בניו ועשה לו כתנות פסים ויעקב חכם היה ורואה את הנוגד ואין לא ראה שיקנאו בו אחיו וימשך מזה ביניהם ריב ומדון ושנאה, ותוצאתם בכמה אופנים.

הגאון אשר מוטצן שליט"א קרית צאנז דומ"צ בביה"ד של הגו' בקרליץ

נראה להעיר, דבאור החיים הקדוש על הפסוק ויחלום יוסף וכו' כותב שמה שיעקב עשה היה הוראה של השמים ע"כ, וכמו שאסור להורים לשנות בנו בין הבנים, כדי לא לפגוע בהם, כמו כן חייב להנכס שיש מקרים שמן השמים נותנים מעלה יתירה לבן אחד יותר מהשני, וחז"ל לא אמרו שיעקב אבינו עשה שלא כדוך רק לנו אסור לעשות כן, שמה שיעקב עשה, מן השמים הורו לו לעשות כן, והו לא שייך אצלינו.

הרה"ג עזריאל ברוך אהרונביץ שליט"א קרית חסידים בית שמש

נראה לתרץ, ע"פ מה דאמרין בגמ' ע"ד א"ר יהושע בן לוי לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן פתחון פה לבעלי תשובה שנאמר מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אתו כל הימים וגו' והיינו דא"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי לא היה דוד ראוי לאותו מעשה (ובת שבט) ולא ישראל ראויים לאותו מעשה וכו' וכל מעשה העגל הלוות תשובה לדורות, וא"כ אפ"ל דיעקב אבינו לא ח"י ראוי למה ששינה בנו יוסף בין הבנים וע"כ עשה מה שעשה ללמד לדורות שאל ישנה אדם בין הבנים, ונתיישב לפי"ז מה שהקשו ה"תוס' ב"ה ח"ג תנצל הדבר וירדו אבותינו לנפשים, והקשו דאפ"ל דבלאו הכי נגזר כתוב בראשית פ"ד ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה, ותישב שמה לא ה' נגזר עליהם עינו כ"כ אלא על ידי זה וכו', ולדברינו י"ל דאע"פ דנגזר עבדום ועבדום ועינו אותם דכיון שהשיעור נגזר ע"י שנהגלגל הדבר בשביל שמקל שני סלעיים מילת יוסף יותר משאר בניו ואירע מה שאירע וכו' ע"י עיק"א ולמה באל לו ועתה אזה, והרי גזירת ארבע מאות שנה יכול להתגלגל באופן אחר והרבה דרכים למקום, ובע"כ משום ללמד לדורות שאל ישנה אדם בין הבנים, ואתי שפיר.

גליון זה נודב ע"י ידידיו
הרה"ג רבי אהרן ראטה שליט"א בית שמש
לרגל שמחת חולדת בנו במז"ט
שמחת השלום וזכר תחיקים א"ה בשבט זו
בשולחנתו הטוהר של ק"ק מרן האדמו"ר משומרי אמונים שליט"א ירושלים
שתחיקים בביהמ"ד דמשק אליעזר דחסידים ויוניץ בבית שמש
יהא ירעוא שבוכות יזכיר רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו
ויצילח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידיו
שר החסד והמעש מסור נפשו למען הכולל
הרב אברהם אנשיל קאפ שליט"א בית שמש י"ר הארגון העולמי עורת אחים
לרגל שמחת נשואי בתו תח"ב במז"ט עב"ג
הבה"ח אליהו ליכטמן נ"ו בנו של הרב משה שליט"א
יהא ירעוא שבוכות יזכיר רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצילח בכל אשר יפנה

ברכת מזל טוב להאברך היקר
הוא הגבר אשר הקים את המערכת העולמי קול המעדינים
לזכות רבבות עמך בין ישראל מכל רחבי תבל
כדי שיהיה לשמחת את השמיינים בהנחלה ובאבהו ובחשקפה
הרב מאיר שלמה ברנשטיין שליט"א קרית בעלזא הר"ה יונה
וברכת מזל טוב לאביו וזכר המערכת ירדני הרב לוי ברנשטיין שליט"א
יהא ירעוא שבוכות נעשוי הבטינים להרבות תורה והוראה בישראל
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצילח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב
לעילוי נשמת
הרב יהושע השיל בן הרב חיים רייזמן ז"ל
מוח"ס שיטות בהלכה עוד
נלב"ע עשרה בטבת תשס"ט ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י אחד מבני המשפחה

גליון זה נודב ע"י ידידיו
הרב יעקב יוסף איל שליט"א בית שמש
לרגל שמחת אירוסו בנו תח"ב במז"ט עב"ג
הבה"ח המופלג בחי"ש נחמן טווערסקי נ"ו בנו של ידידיו הרב ברוך שליט"א
יהא ירעוא שבוכות יזכיר רבבות יזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו ויצילח בכל אשר יפנה
שחח הנגאים תחיקים א"ה יום א' פרשת וחי'
באוילמי אהל פיגא רחוב האדמו"ר מבעלזא בית שמש

לתרומות לזיכוי רבבות ברחבי תבל ניתן לתקשר: 053-3166560